

VERSTEGEN

accountants en adviseurs

Solide en waardevol

2022

Accountantsverslag 2022 Gemeente Zwijndrecht

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Zwijndrecht
Postbus 15
3330 AA ZWIJNDRECHT

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Dordrecht, 4 juli 2023

Ref.: 1687/ED/AH/LdJ

Betreft: Accountantsverslag controle jaarrekening 2022 gemeente Zwijndrecht

Geachte leden van de gemeenteraad,

Overeenkomstig uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2022 van gemeente Zwijndrecht gecontroleerd. In overeenstemming met artikel 213 van de Gemeentewet en Controlestandaard 260 Communicatie met de met governance belaste personen, brengen wij verslag aan u uit over onze bevindingen.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 1.760.000 voor fouten en op € 5.280.000 voor onzekerheden. Afwijkingen als gevolg van fraude of fouten zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Wet normering topinkomens (WNT) en de daarop berustende bepalingen. Het college is tevens verantwoordelijk voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring bij de jaarrekening te verstrekken.

De door ons gecontroleerde jaarrekening 2022 geeft een eigen vermogen, bestaande uit een Algemene reserve en bestemmingsreserves, aan per 31 december 2022 van afgerond € 74,2 mln. (2021: € 80,8 mln.) plus een voordelig resultaat over 2022 van € 6,9 mln. (2021: € 1,3 mln. positief) na mutaties in de reserves. Het totaal sluit op € 81,1 mln. (2021: € 82,1 miljoen). Het college heeft ons kenbaar gemaakt dat deze jaarrekening is vastgesteld op 30 mei 2023 en dat de jaarrekening is goedgekeurd door de gemeenteraad van 4 juli 2023.

Middels de Actualisatie grondexploitaties Jaarrekening 2022 zijn de geactualiseerde grondexploitatieberekeningen per 1 januari 2023 (ongewijzigd) vastgesteld door het college op 30 mei 2023. In de vergadering van de gemeenteraad van 4 juli 2023 zijn de geactualiseerde grondexploitatieberekeningen behandeld en goedgekeurd als onderdeel van het vaststellen van de jaarstukken.

Wij zijn voornemens bij deze jaarrekening een controleverklaring te verstrekken bestaande uit een goedkeurend oordeel ten aanzien van getrouwheid en een goedkeurend oordeel ten aanzien van rechtmatigheid

In het geval dat de door ons gecontroleerde jaarrekening nog wordt gewijzigd en/of niet op de datum is vastgesteld, verzoeken wij u om per omgaande contact met ons op te nemen over de dan ontstane situatie.

Wij benadrukken dat dit accountantsverslag uitsluitend bedoeld is om u te informeren over onze controlebevindingen en aanbevelingen. Belanghebbenden kunnen u vragen om een afschrift van onze rapportage(s) voor hun beoordeling van de financiële stand van zaken van gemeente Zwijndrecht en van de risico's in de bedrijfsvoering. Wij benadrukken dat wij niet aansprakelijk zijn voor eventuele gevolgen van externe verspreiding.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om het nader toe te lichten.

Hoogachtend,

drs. J. Schot RA

INHOUDSOPGAVE

1. Gemeente Zwijndrecht in beeld	5
2. Onze belangrijkste bevindingen	7
3. Vermogen, resultaat en continuïteit	11
3.1. Algemeen	11
3.2. Analyse vermogen en resultaat en resultaatontwikkeling	11
3.3. Weerstandsvermogen.....	11
4. Jaarverslag	12
4.1. Wet open overheid	13
5. Interne beheersing	13
5.1. Algemeen	13
5.2. VIC-functie.....	13
5.3. Normenkader en toetsingskader rechtmatigheid.....	14
5.4. Rechtmatigheidsverantwoording	14
6. Controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2022	15
6.1. Grondontwikkeling.....	15
6.2. Begrotingsrechtmatigheid	16
6.3. EU-aanbesteding.....	17
6.4. WNT-verantwoording	18
6.5. Single audit, Single informatie (SiSa)	18
6.6. Opvang Oekraïne.....	19
6.7. IT-beheersing Zwijndrecht	19
6.8. Verwerking van geconstateerde afwijkingen.....	20
7. Overige onderwerpen.....	21
7.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing.....	21
7.2. Verplichte rapportering door accountant over fraude en continuïteit in de controleverklaring22	
7.3. Onafhankelijkheid	23
8. Slot	23

1. Gemeente Zwijndrecht in beeld

In onderstaand overzicht geven wij een totaalbeeld van de financiële positie en interne beheersing van de gemeente Zwijndrecht met verwijzingen naar de verdere uitwerking in dit verslag.

	Geen noemenswaardige bevindingen		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een verhoogd risico/verhoogde impact
	Geen tekortkomingen, wel relevante bevindingen en/of aandachtspunten		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een hoog risico/grote impact
	Beperkte tekortkomingen en/of bijzondere aandachtspunten		

Onderwerp	Bevindingen 2022		Signalering		
			2022	2021	
FINANCIËLE POSITIE					
Saldo van baten en lasten	Saldo van baten en lasten (€ -965.000) als % van totale baten (€ 168.481.000).	> 0% < 0% < -2%			
Gerealiseerde resultaat	Gerealiseerd resultaat (€ 6.947.000) als % van totale baten (€ 168.481.000).	> 0% < 0% < -2%			
Schuldquote	Wettelijke onderdelen (€ 152.809.000) als % van totale baten (€ 168.481.000).	<100% <130% >130%			
Vermogenspositie	Eigen vermogen (€ 81.102.000) als % van totaal vermogen (€ 269.207.000).	> 30% > 20% < 20%			
Weerstandsvermogen	Het beschikbare weerstandsvermogen als factor van de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 2,3.	> 1,5 > 1,0 < 1,0			

Onderwerp	Bevindingen 2022	Paragraaf	Signalering
			2022
Jaarrekeningproces	De samenwerking tussen uw organisatie en Verstegen verloopt goed, prettig en constructief. Wel moeten een aantal zaken nog worden aangeleverd door uw organisatie, specifiek noemen wij de interne controle op de EU-aanbestedingen. Naar aanleiding van onze controle zijn een aantal afwijkingen geconstateerd, ook met effect op vermogen en resultaat. In de jaarstukken 2022 zijn zowel tekstuele als cijfermatige correcties doorgevoerd.		
Risicobeheersings- en controlesysteem	Zwijndrecht brengt risico's in kaart, en kent een geformaliseerd risicobeheersings- en controlesysteem. inclusief fraudebeheersing.		
Risicobeheersings- en controlesysteem (fraude)	Zwijndrecht beschikt nog niet over een volledig en actuele frauderisicoanalyse. Wij adviseren het opstellen van een overkoepelend M&O beleid en om de bestaande frauderisicoanalyse uit te breiden en te actualiseren.	7.2	
(Verbijzonderde) interne controle	De VIC van de gemeente Zwijndrecht is van goede kwaliteit. Deze was echter bij de start van de controle nog niet volledig gereed om tijdens onze controle gebruik van te maken. De VIC werkzaamheden worden door Zwijndrecht vooralsnog halfjaarlijks gegevensgericht en achteraf uitgevoerd, wij zien hierin mogelijkheden voor verdere doorontwikkeling van de VIC, ook uit oogpunt van de rechtmatigheids-verantwoording.	5.2	
Grondexploitaties	Zwijndrecht heeft zorgvuldige aandacht besteed aan een correcte waardering van haar grondposities in de jaarrekening 2022.	6.1	

Onderwerp	Bevindingen 2022	Paragraaf	Signalering
			2022
Sociaal domein	De jaarrekeningcontrole van de verbonden partijen heeft voor vertraging gezorgd in het jaarrekeningproces. De jaarcijfers van de verbonden partijen zijn juist verwerkt door Zwijndrecht		
Aanbestedingen	Uit de verbijzonderde interne controles uitgevoerd door de gemeente Zwijndrecht blijkt een opdracht ten onrechte niet Europees aanbesteed.	6.4	

2. Onze belangrijkste bevindingen

Controleverklaring

Wij hebben de controle van de jaarstukken 2022 van de gemeente Zwijndrecht afgerond. Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2022 een goedkeurende controleverklaring af te geven, bestaande uit een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en een goedkeurend oordeel voor rechtmatigheid. Het college heeft deze jaarrekening op 30 mei 2023 vastgesteld. De raad heeft deze jaarrekening op 4 juli 2023 goedgekeurd.

Het totaal aan niet te corrigeren fouten (financiële onrechtmatigheden) en de resterende fouten en onzekerheden zijn opgenomen onder hoofdstuk 6.

Financiële positie

Het gerealiseerde resultaat over 2022 voor reservemutaties bedraagt € 965.000 negatief. Nadat per saldo over 2022 € 7,9 mln. aan de reserves is onttrokken, resteert een resultaat na reservemutaties van € 6,9 mln. positief. In de jaarstukken is vermeld dat de verschillen over het algemeen een veelheid aan diverse posten betreft. Bij de programma-verantwoording heeft u deze onderwerpen en alle andere relevante onderwerpen per programma zowel inhoudelijk als financieel toegelicht.

In de gewijzigde begroting 2022 is een positief resultaat opgenomen van € 3,5 mln. na reservemutaties. De afwijking met het werkelijke resultaat over 2022 is toegelicht in de jaarrekening bij het onderdeel programmaverantwoording. Over het verschil tussen de gewijzigde begroting 2022 en de realisatie 2022 van het resultaat voor en na reservemutaties is de raad geïnformeerd.

De opbouw van het rekeningresultaat 2022 (x € 1.000) is als volgt:

Gemeente Zwijndrecht	Begroting 2022	Gewijzigde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Baten	149.352	169.209	168.481	146.953
Lasten	150.369	169.343	169.446	150.770
Exploitatieresultaat	-1.017	-134	-965	-3.817
Onttrekkingen aan reserves	6.155	13.666	14.768	18.527
Toevoegingen aan reserves	4.220	10.071	6.855	13.460
Saldo reservemutaties	1.935	3.595	7.913	5.067
Resultaat na reservemutaties	918	3.461	6.948	1.250
<i>Bedragen x € 1.000</i>				

Voor inzicht in de belangrijkste kengetallen van de gemeente Zwijndrecht verwijzen wij naar onze opmerkingen in paragraaf 3.4.

Het positieve resultaat van gemeente Zwijndrecht stemt overeen met ons beeld van andere gemeenten. Met name de positieve bijstelling van de algemene uitkering door de accres bijstelling en hogere doeluitkeringen (Oekraïne opvang) zorgen bij veel gemeenten voor relatief hoge positieve rekeningsaldi.

Bij Zwijndrecht is het saldo van baten en lasten wel negatief. Dit wordt onder meer veroorzaakt door een aantal grote eenmalige posten. We noemen:

- Afwaarderen watertoren € 1.952.000
- Voorziening voorbereidingskosten Maasterras € 1.219.000

Gecorrigeerd voor deze eenmalige afwaarderingen is het saldo van baten en lasten van Zwijndrecht € 2,2 miljoen positief.

Meerjarenbegroting

Gemeente Zwijndrecht heeft voor de jaren 2023-2025 een sluitende begroting gepresenteerd. Dit is met name te danken aan de positieve ontwikkeling van het gemeentefonds. Voor het begrotingsjaar 2026 is uw gemeente uitgegaan van een daling van de algemene uitkering. Het begrotingssaldo voor 2026 is daarom € 6,4 miljoen negatief.

Het landelijke beeld is dat de ontwikkeling van de algemene uitkering tot en met 2025 zal zorgen voor een solide financiële positie van gemeenten. Voor 2026 wordt echter een forse daling van de algemene uitkering voorzien waardoor de VNG het heeft over het 'financiële ravijnjaar 2026'. De VNG is stevig aan het lobbyen om ook voor 2026 en verder een hogere algemene uitkering te realiseren voor de gemeenten. Inmiddels heeft het Rijk wel eenmalig extra middelen toegezegd voor 2026 waarmee het voorziene tekort voor de gemeenten voor dat jaar kleiner is geworden.

Het algemene beeld is dus dat gemeenten over 2022 en ook voor de jaren 2023-2025 er gemiddeld financieel goed voor staan, maar dat de houdbaarheid van de gemeentefinanciën vanaf 2026 een collectief zorgpunt is.

Europese aanbesteding

Onderdeel van de controle is een toets op de juiste naleving van (externe) Europese aanbestedingsregels. U heeft vastgesteld dat er één afwijking op de Europese aanbestedingsregels is geconstateerd. Wij komen tot dezelfde conclusie

Normenkader

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2022.

Wij baseren onze controleopdracht op de uitgangspunten die zijn vastgelegd in Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en op het door de raad op 22 november 2022 vastgestelde controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium is uitgewerkt in de geactualiseerde Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is onrechtmatig, echter niet in alle gevallen heeft dit gevolgen voor de strekking van de controleverklaring. De accountant heeft de verantwoordelijkheid om kostenoverschrijdingen, waarvan het management moet aangeven dat de raad deze nog dient te autoriseren, op te nemen in het verslag van bevindingen.

In totaal heeft Zwijndrecht volgens de gewijzigde begroting 2022 € 169,3 miljoen aan lasten begroot (primitieve begroting 2022 € 150,4 miljoen) tegenover € 169,4 miljoen aan werkelijke lasten. Aan baten heeft Zwijndrecht over 2022 een bedrag geraamd van € 169,2 miljoen volgens de gewijzigde begroting (primitieve begroting € 149,4 miljoen), tegenover gerealiseerde baten van € 168,5 miljoen. Dit betekent een onderrealisatie van de lasten en baten.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid beoordelen wij de lastenoverschrijdingen per programma. Wij verwijzen naar uw inhoudelijke analyse van de overschrijdingen per programma in de jaarrekening in het onderdeel begrotingsrechtmatigheid op pagina 194, waarin een analyse is opgenomen van begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid. Gemeente Zwijndrecht concludeert dat er een aantal geconstateerde lastenoverschrijdingen zijn welke als onrechtmatig worden aangemerkt, die volgens de Kadernota Rechtmatigheid meewegen in ons oordeel ten aanzien van rechtmatigheid. Dit gaat in totaal om € 84.000. Wij verwijzen naar paragraaf 6.3 in dit verslag.

Onderdeel van de controle op de begrotingsrechtmatigheid is de controle op de investeringskredieten. Ook hierbij geldt dat overschrijdingen van het budget in beginsel onrechtmatig zijn. In de kadernota rechtmatigheid is door de commissie BBV uitgeschreven in welke situaties een overschrijding van het budget (begroting) meeweegt in het oordeel van de accountant. In 2022 zijn er geen investeringskredietenoverschrijdingen geconstateerd die meetellen voor ons oordeel.

Opvang Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers in crisisondopvanglocaties

De Rijksoverheid heeft veiligheidsregio's opdracht gegeven om gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen (onthemden) te realiseren. Medio 2022 is aanvullend aan veiligheidsregio's door de Rijksoverheid gevraagd om asielzoekers tijdelijk op te vangen in crisisondopvanglocaties vanwege de capaciteitsuitdagingen van Ter Apel.

Dit heeft geleid tot nieuwe wet- en regelgeving, nieuwe kaders, afspraken en richtlijnen en heeft geleid tot nieuwe financiële stromen en tot aanpassing van de interne beheersingsmaatregelen bij gemeenten, veiligheidsregio's en GGD's. Veiligheidsregio's, GGD's en gemeenten worden volgens voorwaarden gecompenseerd voor gemaakte kosten. De financiële impact van de vluchtelingencrisis is ook voor Zwijndrecht hiermee groot. De extra kosten voor Zwijndrecht bedragen over 2022 € 3.843.000

De totale normvergoeding voor de opvang is berekend op € 4.972.000. Daarnaast worden een aantal activiteiten vergoed op basis van werkelijke bestedingen, deze vergoeding bedraagt € 198.000. Het totale resultaat van de opvang bedraagt € 1.327.000. Op grond van de regeling mag een gemeente het meerdere ontvangen normbedrag toevoegen aan het resultaat van de gemeente.

SiSa regelingen

In de afgelopen jaren is het aantal SiSa-regelingen fors toegenomen voor gemeenten. Voor Zwijndrecht waren dit in 2020 9 regelingen en in 2021 waren dit er 23. In de jaarrekening 2022 verantwoordt Zwijndrecht inmiddels 27 regelingen. De toename van het aantal Sisa-regelingen waarover de gemeente verantwoording af dient te leggen is conform landelijk beeld fors gestegen, met als gevolg aanvullende druk op de capaciteit van zowel de organisatie als op de gemeentelijk accountant.

Materialiteit

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 1.760.000 voor fouten en op € 5.280.000 voor onzekerheden. De berekening hebben wij verricht conform het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (BADO), gebaseerd op 1% van de totale werkelijke lasten over 2022 plus de toevoegingen aan de reserves.

Afwijkingen als gevolg van fraude of fouten zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Verloop van de controle

27 maart 2023 zijn wij gestart met de controle van de jaarrekening. De concept jaarrekening was financieel gereed voor onze controle. De dossiervorming als basis voor onze controle was toereikend op het moment van start van onze controle en is aangevuld naar aanleiding van onze vragen. De verbijzonderde interne controle was op onderdelen onderhanden bij de start van de jaarrekeningcontrole en is aangevuld gedurende het jaarrekeningproces.

Naar aanleiding van onze controle zijn afwijkingen geconstateerd in de jaarstukken 2022 die zowel tekstuele als cijfermatige correcties tot gevolg hadden. Dit betreffen ook correcties met een materieel effect op het vermogen en het resultaat van de gemeente. Inhoudelijk zijn er over de jaarrekening 2022 en de doorgevoerde correcties geen meningsverschillen geweest.

De samenwerking tussen uw organisatie en Verstegen is goed, prettig en constructief verlopen. De controle kon mede hierdoor binnen uw bestuurlijke planning worden afgerond.

Wij zijn van mening dat onze gerealiseerde tijdsbesteding en de door ons gerealiseerde controlewerkzaamheden voldoende zijn voor een kwalitatief toereikende uitvoering van onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende controle- en overige standaarden (COS).

3. Vermogen, resultaat en continuïteit

3.1. Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV) is voor Zwijndrecht het geldende verslaggevingsstelsel. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Het is niet toegestaan baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen te muteren. Mutaties vinden plaats op basis van besluitvorming door de raad.

De jaarrekening 2022 van gemeente Zwijndrecht is opgesteld in overeenstemming met het van toepassing zijnde model. Bij de jaarrekening 2022 is een SiSa-bijlage gevoegd.

3.2. Analyse vermogen en resultaat en resultaatontwikkeling

In de door ons gecontroleerde jaarrekening is een gerealiseerd resultaat over 2022 voor reservemutaties van € 965.000 negatief opgenomen. Nadat per saldo over 2022 € 7,9 mln. aan de reserves is onttrokken, resteert een resultaat na reservemutaties van € 6,9 mln. positief.

Het verschil kent diverse oorzaken. Voor een analyse van de verschillen per programma tussen begroting en realisatie verwijzen wij naar de samenvattende analyse van de gemeente in de jaarstukken op pagina 4 en naar de programmaverantwoording per programma. Voor een uitgebreide toelichting op de stortingen en onttrekkingen in de reserves wordt verwezen naar de toelichting op het Eigen vermogen op pagina 176 van de jaarrekening.

De analyse van het resultaat 2022 ten opzichte van de begroting 2022 is toereikend toegelicht per programma in het jaarverslag en in het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

3.3. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen heeft de aandacht van management, college en gemeenteraad. Risico's van gemeenten zijn door de band genomen omvangrijk en daar hoort een passend weerstandsvermogen bij.

Risicomanagement vindt onder andere plaats in de vorm van een risicotabel, waarin Zwijndrecht de risico's in beeld brengt en periodiek monitort. In de jaarstukken 2022 is een risicotabel opgenomen in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing". Ook de structurele exploitatieruimte is in deze paragraaf uitgewerkt. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. In de jaarrekening is aangegeven dat de structurele exploitatieruimte een percentage van 3,7% heeft over 2022 en is verbeterd ten opzichte van 2021.

Op basis van de huidige inzichten schat de gemeente Zwijndrecht in dat per eind 2022 volgens de vermelde risicotabel in paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, een onderbouwde kans bestaat dat een bedrag van € 11,1 miljoen noodzakelijk is om aan de zo reëel mogelijk ingeschatte financiële structurele risico's weerstand te bieden. Voor een nadere specificatie verwijzen we naar pagina 94 van de jaarstukken 2022.

Vervolgens is de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen weerstandscapaciteit die benodigd zou moeten zijn. Op grond van deze analyse is een weerstandscapaciteit van € 25,6 miljoen beschikbaar (2021: € 29,6 miljoen).

De beschikbare ratio weerstandsvermogen komt uit op 2,3 (2021: 4,2). Hiermee verwacht Zwijndrecht voldoende weerstandsvermogen beschikbaar te hebben om de genoemde risico's het hoofd te bieden.

Gezien het risicoprofiel van de gemeente Zwijndrecht adviseren wij u de ontwikkeling van de risico's en de ontwikkeling van de reserves die aangewezen zijn als dekking van de risico's tussentijds en nauwlettend te blijven volgen.

Hoewel er geen harde norm is voor de gewenste omvang van het weerstandsvermogen, kan worden gesteld dat uw gemeente voldoende weerstandscapaciteit bezit om onvoorziene financiële tegenvallers op te vangen.

4. Jaarverslag

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- jaarverslag, bestaande uit programma's en paragrafen;
- overige gegevens.

Samen met de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, publiceert Zwijndrecht bij de jaarrekening bijlagen die betrekking hebben op:

- Baten en lasten per taakveld
- SiSa-verantwoording

Wij hebben de overige informatie gelezen en vastgesteld dat de daarin opgenomen informatie niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten uit het BBV en de Nederlandse Standaard 720 Nadere Voorschriften Controlestandaarden en de verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot andere informatie. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuursverslag mag geen ander beeld oproepen bij de lezer dan de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat het bestuursverslag 2022 van Zwijndrecht de vereiste informatie in voldoende mate weergeeft en niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen.

4.1. Wet open overheid

Per 1 mei 2022 is de nieuwe Wet open overheid (Woo) in werking getreden, deze wet vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De nieuwe wet is bedoeld om de overheid transparanter te maken en bevat kaders en verplichtingen voor bestuursorganen omtrent de openbaarmaking van publieke informatie. Zo is nu onder meer een inspanningsverplichting opgenomen om informatie over beleid actief openbaar te maken en is de afhandelingstermijn voor Woo-verzoeken (voorheen Wob-verzoeken) aangescherpt.

In artikel 3.5 van de Woo is de openbaarsheidsparagraaf opgenomen. In de openbaarsheidsparagraaf is bepaald dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting aandacht dient te besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo. In de jaarstukken dient vervolgens verslag te worden gedaan van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens uit de begroting.

De commissie BBV heeft op 27 september 2022 een artikel gepubliceerd waarin zij de openbaarsheidsparagraaf benoemen als verplichting die reeds geldt voor de jaarstukken 2022. De openbaarsheidsparagraaf Woo dient in de begroting en jaarstukken te worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Bij de eerstvolgende wijziging zal het BBV hierop worden aangepast. Zwijndrecht heeft deze paragraaf opgenomen in de jaarstukken 2022.

5. Interne beheersing

5.1. Algemeen

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. Wij hebben onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing opgenomen in onze managementletter 2022. Onze managementletter hebben wij toegelicht aan uw organisatie en aan de Auditcommissie.

Vanuit onze controleopdracht hebben wij de kwaliteit beoordeeld van de interne beheersingsmaatregelen die een directe relatie hebben met de jaarrekening van Zwijndrecht. Wij vinden dat er binnen Zwijndrecht – rekening houdend met de aard en omvang van de (administratieve) organisatie – geen sprake is van belangrijke tekortkomingen in de interne beheersingsmaatregelen rond de financiële verslaglegging.

5.2. VIC-functie

Zwijndrecht verricht verbijzonderde interne controle (hierna: VIC) voor de belangrijkste processen van de gemeente. Deze verbijzonderde interne controles zijn voor uw organisatie van belang omdat ze inzicht geven in de kwaliteit van de belangrijkste processen en de naleving van de rechtmatigheidseisen waaraan Zwijndrecht moet voldoen, voorafgaand aan onze controle.

Voor onze (externe) controle van gemeente Zwijndrecht maken wij, conform onze afspraken met de gemeente en onze controleaanpak, gebruik van uitgevoerde verbijzonderde interne controle en zijn deze werkzaamheden ondersteunend aan onze controle. Dat betekent dat onze accountantscontrole uitgaat van een gegevensgerichte controleaanpak, waarbij de VIC van de gemeente Zwijndrecht van goede kwaliteit is en op tijd gereed is om er tijdens onze controle gebruik van te maken.

De VIC controlewerkzaamheden worden door de gemeente vooralsnog gegevensgericht en achteraf uitgevoerd, hierin zien wij mogelijkheden voor een verdere doorontwikkeling van de VIC, ook in het licht van de rechtmatigheidsverantwoording die vanaf 2023 van toepassing is. In onze managementletter 2022 hebben wij een aantal adviezen ter doorontwikkeling van de VIC vermeld. Op basis van onze managementletter heeft de organisatie een plan van aanpak opgesteld om de adviezen de komende periode op te volgen.

5.3. Normenkader en toetsingskader rechtmatigheid

De gemeenteraad heeft het 'Controleprotocol 2022' voor de accountantscontrole op de jaarrekening van Zwijndrecht d.d. 22 november 2022 vastgesteld. Het normenkader voor de controle van de jaarrekening is opgenomen in het controleprotocol in bijlage 3.

Wij adviseren u een toetsingskader op te stellen waarmee gemeente Zwijndrecht inzichtelijk kan maken aan welke voorwaarden voldaan moet worden. Het is vervolgens belangrijk dat de gemeente Zwijndrecht zichtbaar intern toetst of wordt voldaan aan de bepalingen uit de relevante interne en externe wet- en regelgeving uit het normenkader, bijvoorbeeld via werkprogramma's voor de betreffende processen of in checklists. Op deze wijze kan gemeente Zwijndrecht zelf en tijdig zichtbaar maken dat/of aan alle relevante (financiële) bepalingen van de externe wet- en regelgeving uit het normenkader wordt voldaan en welke voorwaarden bijvoorbeeld (nog) niet. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar onze managementletter 2022.

5.4. Rechtmatigheidsverantwoording

In onze managementletter 2022 hebben wij u geïnformeerd over de rechtmatigheidsverantwoording die met ingang van verslagjaar 2023 is ingetreden. Zwijndrecht acteert hierop actief en treft voorbereidingen. Wij verwijzen gemakshalve naar onze tussentijdse bevindingen en de acties die wij geformuleerd hebben voor de korte termijn. Wij trekken hierin samen met u op in de verdere voorbereidingen en de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.

6. Controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2022

6.1. Grondontwikkeling

6.1.1. Algemeen

De gemeentelijke grondexploitaties van Zwijndrecht vormen een steeds belangrijker aandeel van het balanstotaal van Zwijndrecht. Belangrijk onderdeel van onze controle is de controle van de juiste waardering van de grondexploitaties.

Voor alle grondexploitaties van Zwijndrecht vinden jaarlijks actualisaties plaats. Over de ontwikkelingen wordt de raad tussentijds geïnformeerd. Over de uitkomsten van de actualisatie per 1 januari 2023 wordt de raad geïnformeerd via de 'toelichting grondexploitaties'.

Zwijndrecht heeft zorgvuldige aandacht besteed aan een correcte waardering van haar grondposities in de jaarrekening 2022 en het proces dat hiertoe moet leiden. Jaarlijks worden de grondexploitaties geactualiseerd en aangeboden aan de gemeenteraad. Hierin wordt verantwoording afgelegd en inzicht gegeven in alle activiteiten met betrekking tot het beheren en exploiteren van gronden, bestaande uit de grondexploitaties.

6.1.2. Actualisatie grondexploitaties (Jaarstukken 2022)

Om inzicht te krijgen in de verwachte inkomsten en uitgaven en in de risico's en kansen actualiseert Zwijndrecht jaarlijks de grondexploitatieberekeningen. Dit is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag, zoals het inflatiecijfer waartegen toekomstige kosten en opbrengsten worden gecorrigeerd, gehanteerde rentepercentages, de looptijd van het project, fasering van geplande opbrengsten en kosten en uitgifteprijsen. Deze variabelen bepalen in hoge mate het verwachte financiële resultaat. De uitgangspunten die bij de actualisaties worden gehanteerd, hebben grote impact op de netto contante waarde van de grondexploitaties. De uitgangspunten voor de ramingen zijn toegelicht in de 'toelichting grondexploitaties (jaarrekening 2022)'.

De gemeentelijke grondexploitaties van Zwijndrecht zijn naar de stand van 1 januari 2023 geactualiseerd en worden bij het vaststellen van de jaarstukken goedgekeurd door de gemeenteraad. Hierbij zijn door Zwijndrecht belangrijke keuzen gemaakt en standpunten ingenomen. Met deze berekeningen heeft Zwijndrecht ook beoordeeld of de onderhanden werk positie in de balans van 2022 op een juiste wijze is gewaardeerd en in welke mate Zwijndrecht verliesvoorzieningen moet treffen en/of (tussentijds) resultaat moet nemen over 2022.

In de paragraaf Grondbeleid en in de toelichting op de balans (voorraden) is dit nader uiteengezet.

6.1.3. Bevindingen

Op basis van een risicoanalyse hebben wij de grondexploitaties gecontroleerd. Naar aanleiding daarvan constateren we dat de beheersing van de projecten en inschatting en bewaking van de belangrijke risico's toereikend is. De risico's die Zwijndrecht loopt zijn toereikend toegelicht in de jaarrekening. Wij verwijzen naar de paragraaf grondbeleid en de toelichting onder de voorraden in de jaarrekening, waarin het college van de grondexploitaties onder meer status, voortgang, schattingen, bijbehorende risico's en verwachte financiële uitkomsten op totaal niveau toelicht.

In de actualisatie van de grondexploitaties heeft het college rekening gehouden met de meest recente ontwikkelingen, zoals de gehanteerde veronderstellingen met betrekking tot het uitgiftetempo, de verwachte verkoopprijzen, de ontwikkeling van de plankosten extern onderzoek, taxatierapporten en statistische gegevens. De mogelijke risico's zijn door Zwijndrecht naar beste schatting in kaart gebracht. Het gaat daarbij om algemene risico's die voor alle projecten gelden (bijvoorbeeld de ontwikkeling van de indexen) en risico's die verband houden met een specifiek project. De uitgangspunten en onderbouwingen van Zwijndrecht zijn gebaseerd op gedegen voorbereiding en onderzoek. Hoewel de huidige marktontwikkelingen onzekerheden met zich meebrengen, hebben deze ontwikkelingen volgens de inschatting van de gemeente geen materiële gevolgen voor de schattingen en uitkomsten van de grondexploitaties van de gemeente Zwijndrecht en voor vermogen en resultaat.

De grondexploitaties bevatten omvangrijke ramingen van kosten en opbrengsten. Het college en de raad (h)erkennen dat het zo goed mogelijk schatten van uitkomsten onzekerheden met zich meebrengt, doch is van mening dat de ramingen en scenario's naar dit moment de beste inschattingen zijn.

Gemeente Zwijndrecht heeft ter afdekking van risico's in de grondexploitaties enerzijds voorzieningen getroffen voor verlieslatende projecten. Daarnaast zijn er bestemmings-reserves gevormd ter afdekking van de risico's. Dit zijn:

- Weerstandsvermogen grondbedrijf € 1,4 miljoen
- Reserve gerealiseerde Winstpotentie Grondbedrijf € 2,9 miljoen
- Reserve uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling € 18,4 miljoen (Spoorzone en Noordoever)

De laatste reserve ziet deels toe op de projecten onder de immateriële vaste activa. Met deze reserves heeft gemeente Zwijndrecht stevige financiële buffers opgebouwd voor eventuele tegenvallers en risico's in de grondexploitatie.

6.2. Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Zwijndrecht moet bewaken dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad.

Volgens de kadernota rechtmatigheid zijn strikt genomen bestedingen boven het begrotingsbedrag onrechtmatig. Een overschrijding van de begroting hoeft echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneinde regelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant.

In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan worden afgegeven.

Wij verwijzen voor de inhoudelijke analyse van de gemeente inzake de begrotingsoverschrijdingen op de lasten per programma op pagina 196 van de jaarrekening.

Wij hebben hieronder de begrote en werkelijk gerealiseerde baten en lasten uiteengezet:

Lasten en baten exclusief mutaties reserves:	Lasten 2022	Baten 2022
Begroting voor wijziging	€ 150,3 miljoen	€ 149,3 miljoen
Begroting na wijziging	€ 169,3 miljoen	€ 169,2 miljoen
Realisatie	€ 169,4 miljoen	€ 168,5 miljoen

Dit betekent een onderrealisatie van de baten en lasten. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid controleert de accountant op lastenoverschrijdingen per programma. In 2022 zijn er diverse overschrijdingen op programmaniveau geweest. Voor een uiteenzetting daarvan verwijzen wij naar de paragraaf begrotingsrechtmatigheid op pagina 190 van de jaarstukken en onze foutenevaluatie in paragraaf 6.8 van dit verslag.

6.3. EU-aanbesteding

Onderdeel van het vastgestelde normenkader van Zwijndrecht zijn regels en voorschriften ten aanzien van Europese aanbestedingsregels. Zwijndrecht controleert of juiste naleving van deze Europese (EU) aanbestedingsregels heeft plaatsgevonden. Als onderdeel van de (rechtmatigheids)controle is dit tevens een belangrijke controle door de accountant.

Als onderdeel van onze controle hebben we getoetst of de juiste naleving van de EU-aanbestedingsregels heeft plaatsgevonden. Zwijndrecht ziet voorafgaand aan aanbestedingen toe dat bij het aangaan van nieuwe opdrachten de regels ten aanzien van EU-aanbesteding worden nageleefd. Zwijndrecht en wij hebben voor één opdracht in de Euro-steekproef vastgesteld dat deze ten onrechte niet Europees is aanbesteed. Doordat dit een fout in een steekproef betreft is de uitkomst hiervan statistisch geëvalueerd. Het hieruit komende bedrag aan fouten is opgenomen onder paragraaf 6.9.

6.4. WNT-verantwoording

6.4.1. Controlebevindingen en aanbevelingen

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording 2022 gecontroleerd overeenkomstig de door de minister vastgestelde [Regeling controleprotocol WNT 2022](#). Daarbij zijn door ons geen afwijkingen of bijzonderheden geconstateerd.

6.4.2. Beperkingen in de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden

Wij hebben de toepassing van de WNT door Zwijndrecht gecontroleerd overeenkomstig de Regeling Controleprotocol WNT 2022. Daarbij hebben wij ons gebaseerd op de in de jaarrekening verantwoorde gegevens en bedragen en de daaraan ten grondslag liggende administratieve bescheiden. Het kan zijn dat bepaalde (kosten)vergoedingen niet door Zwijndrecht en/of door ons zijn geïdentificeerd. Deze vergoedingen zouden dan al dan niet terecht buiten de WNT-verantwoording kunnen zijn gebleven en buiten de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden.

Als de WNT-verantwoording niet strookt met uw beeld van de werkelijkheid of met uw eigen administratie, verzoeken wij u ons per omgaande te informeren. Wij kunnen dan op grond van uw informatie onze controlebevindingen evalueren.

Het controleprotocol WNT heeft niet tot doel om vast te stellen of de bezoldiging overeenkomt met de afspraken die hierover zijn gemaakt. Het kan daardoor voorkomen dat de WNT is toegepast, terwijl de bezoldiging afwijkt van gemaakte afspraken.

6.5. Single audit, Single informatie (SiSa)

Bij de jaarrekening 2022 voegt Zwijndrecht als bijlage de SiSa-verantwoording toe. Zwijndrecht heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Wij hebben tijdens onze controle de SiSa-bijlage gecontroleerd, die door Zwijndrecht is opgesteld, op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2022 d.d. 8 februari 2023. Wij benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage.

Het is de taak van de accountant om als onderdeel van de controle van de jaarrekening vast te stellen dat Zwijndrecht aan de voorwaarden heeft voldaan en dat de SiSa-bijlage door Zwijndrecht correct en volledig is ingevuld.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in ons accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2022 in het kader van SiSa worden verantwoord.

Ten aanzien van de Wet Inburgering (regeling G10) merken wij op dat de gemeente algemeen M&O beleid heeft, maar dat dit nog specifiek gemaakt moet worden voor de Wet Inburgering.

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Voor de overzichtelijkheid en vanwege het omvangrijk aantal SiSa-regelingen is de tabel met SiSa regelingen opgenomen in de bijlage bij dit accountantsverslag.

Strekking controleverklaring bij de jaarrekening 2022 t.a.v. getrouwheid: goedkeurend
Strekking controleverklaring bij de jaarrekening 2022 t.a.v. rechtmatigheid: goedkeurend

6.6. Opvang Oekraïne

Zwijndrecht heeft het afgelopen jaar te maken gekregen met extra taken voor langdurige opvang Oekraïners, in de vorm van gemeentelijke en particuliere opvang van ontheemde Oekraïners voor het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

De (meer)kosten die de gemeente hiervoor maakt worden onder voorwaarden vergoed. De vergoeding van de meerkosten Oekraïne verloopt via het Rijk (Ministerie van Justitie en Veiligheid). Voor deze opvang is een totaal van € 3,8 mln aan lasten opgenomen in de jaarrekening 2022.

Zwijndrecht heeft de aanvullende kosten apart geregistreerd en heeft de kosten gecontroleerd via verbijzonderde interne controle op getrouwheid en rechtmatigheid. Het is uw verwachting dat de compensatie over 2022 volledig dekkend zal zijn.

Voor de vergoeding van meerkosten en de verantwoording van meerkosten in de jaarrekening 2022 van Zwijndrecht zijn landelijk afspraken gemaakt, onder meer in het Bekostigingsbesluit en een Verantwoordinginstructie (Oekraïne). De verantwoording over de besteding van de meerkosten opvang ontheemden Oekraïne verloopt via de SiSa-systematiek (Single information, Single audit). In het Verantwoordingsoverzicht SiSa 2022 in de jaarrekening 2022 van Zwijndrecht legt Zwijndrecht verantwoording of over ontvangen bijdragen en de bestedingen.

6.7. IT-beheersing Zwijndrecht

De betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking is een terugkerend onderwerp bij onze controlewerkzaamheden en de rapportage van onze bevindingen. Onze werkzaamheden richten zich vooral op de IT-beheersingsmaatregelen die relevant zijn in het kader van onze opdracht voor het controleren van de jaarrekening. Wij benadrukken dat onze werkzaamheden zich niet richten op alle IT-risico's en -beheersingsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld de risico's en beheersingsmaatregelen die voortvloeien uit cybercriminaliteit.

In onze managementletter van 2022 hebben wij gerapporteerd over de IT-beheersing, waaronder ook de naleving van De Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO). In onze managementletter noemden wij een aantal trends in IT en spiegelde wij de IT-ontwikkelingen binnen Zwijndrecht aan deze trends. Voor onze bevindingen verwijzen wij hiernaar.

Vanuit de door ons uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening hebben wij geen significante tekortkomingen, risico's of aandachtspunten geconstateerd voor de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij concluderen dat de algemene IT-beheersmaatregelen, voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole van de gemeente Zwijndrecht, toereikend zijn. Wij verwijzen voor de aanbevelingen ter verbetering van de regionale automatiseringsomgeving, relevant voor de gemeente Zwijndrecht, naar de "Regionale Managementletter 2022" d.d. 15 november 2022 die de accountant van de regio heeft opgesteld. Hierin staan aandachtspunten voor de gemeente Zwijndrecht opgenomen ter verbetering van de logische toegangsbeveiliging, change management en continuïteit.

6.8. Verwerking van geconstateerde afwijkingen

Tijdens de jaarrekeningcontrole zijn naar aanleiding van onze controle geen materiële correcties doorgevoerd. Onze controle heeft wel tot meerdere tekstuele en cijfermatige correcties geleid in de balans, de staat van de baten en lasten en in de toelichtingen van de jaarrekening 2022. Dit betroffen ook correcties zoals aanpassingen met betrekking tot presentatievereisten van het BBV.

Inhoudelijk zijn er over de jaarrekening 2022 en de doorgevoerde correcties geen meningsverschillen geweest met uw organisatie.

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden resteren ongecorrigeerde fouten en onzekerheden.

De afwijkingen inzake rechtmatigheid kunnen niet worden gecorrigeerd zoals toegelicht in paragraaf 6.4 van dit accountantsverslag. Onderstaande tabel geeft daarvan een samenvatting. Getrouwheidsbevindingen werken ook door in de bevindingen voor rechtmatigheid.

Betreft X € 1.000	Getrouwheid		Rechtmatigheid	
	Fout	Onzekerheid	Fout	Onzekerheid
Opdracht ten onrechte niet Europees aanbesteed			€ 55.000	
Begrotingsonrechtmatigheid meetellend voor het accountantsoordeel			€ 84.000	
TOTAAL			€139.000	

Voor een goedkeurende controleverklaring is de maximaal toelaatbare fout op basis van de materialiteit € 1.750.000 voor fouten en voor onzekerheden € 5.250.000. Het totaal van de geconstateerde fouten op het gebied van rechtmatigheid blijft binnen de wettelijke goedkeuringstolerantie, waardoor de strekking van de controleverklaring 2022 voor rechtmatigheid een goedkeuring is en goedkeurend voor getrouwheid.

7. Overige onderwerpen

7.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing

Wij betrekken bij onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende standaarden, de naleving van wet- en regelgeving en frauderisico's. Daarbij richten wij ons op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening. Tegelijkertijd kan van ons niet verwacht worden dat elke in die context relevante overtreding van wet- en regelgeving of fraude door ons ontdekt wordt. Dat heeft onder andere te maken met het mogelijk opzettelijke karakter van dergelijke overtredingen en fraude.

Wij hebben op basis van onze controlewerkzaamheden de risicofactoren voor overtredingen van wet- en regelgeving en fraude geëvalueerd. Frauderisicofactoren kunnen voortvloeien uit bijvoorbeeld leveranciersselectie, (contant) geldverkeer en misbruik/oneigenlijk gebruik van bedrijfsmiddelen van de gemeente.

Onze controle heeft geen afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht.

Zwijndrecht heeft beleid dat gericht is op het systematisch identificeren en beheersen van deze risico's. Wij constateren dat er in de bedrijfsvoering belangrijke maatregelen zijn getroffen om dergelijke risico's te beheersen. Deze maatregelen bestaan hoofdzakelijk uit het toewijzen van taken en verantwoordelijkheden, het realiseren van functiescheiding, procedures, intern toezicht en externe controle.

Naar onze mening wordt het risico van (materiële) fraude en overtreding van wet- en regelgeving hierdoor aanzienlijk teruggebracht. Wij adviseren hierbij nog wel om als onderdeel van het risicomanagementsysteem periodiek een separate risicoanalyse op deze thema's uit te voeren en daarbij te evalueren of er voldoende beheersingsmaatregelen zijn getroffen. Zie verder paragraaf 7.2.1.

Onze eigen controlewerkzaamheden hebben overigens geen relevante afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht. Daarbij merken wij nog wel op dat van ons niet verwacht kan worden dat elke overtreding van wet- en regelgeving of fraude door ons ontdekt wordt. Dat heeft onder andere te maken met het mogelijk opzettelijke karakter van dergelijke overtredingen en fraude.

Ingevolge onze beroepsregels, in het bijzonder hoofdstuk 240 van de Controle- en Overige Standaarden, dient de accountant bij de controle van de jaarrekening een aantal specifiek genoemde procedures uit te voeren, gericht op het risico van fraude. Bij onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij geen aanwijzingen van fraude verkregen die wij op grond van deze regels aan u zouden moeten melden. In onze gesprekken met de organisatie is bevestigd dat er geen fraude heeft plaatsgevonden en ook geen vermoeden is van fraude.

7.2. Verplichte rapportering door accountant over fraude en continuïteit in de controleverklaring

De controle van de jaarrekening van de gemeente Zwijndrecht is aan te merken als een wettelijke controleopdracht. Dit impliceert dat wij in onze controleverklaring bij de jaarrekening 2022 rapporteren over fraude- en continuïteitsrisico's die relevant zijn geweest bij het plannen en uitvoeren van onze controlewerkzaamheden. Daarbij geven wij aan hoe wij op deze risico's hebben ingespeeld.

De rapportage van de accountant over fraude en continuïteit is in de basis geënt op de verantwoording van frauderisicobeheersingsmaatregelen en de toelichting op de continuïteitsverwachtingen in het jaarverslag. Uiteraard dient de inhoud van het jaarverslag ook op deze thema's proportioneel te zijn en een juiste en volledige voorstelling van zaken te geven.

7.2.1. *Fraude*

In de controleverklaring lichten wij toe dat Zwijndrecht niet beschikt over een actueel en geformaliseerd overkoepelend risicobeheersings- en controlesysteem specifiek gericht op het onderdeel fraude. De raad heeft de verantwoordelijkheid om toezicht te houden op de fraudebeheersing. Zwijndrecht heeft echter wel beleid en treft waarborgen gericht op ontdekken en beperken van frauderisico's. Hierbij noemen wij onder meer de controles vanuit de VIC. Zwijndrecht beschikt niet over M&O beleid. Voor de komende periode is (door)ontwikkeling en formalisatie van deze frauderisicoanalyse en het M&O beleid nodig, evenals een nadrukkelijke verankering van de fraudepreventie in de interne controle. Hiermee kunnen de belangrijkste frauderisico's periodiek worden geïnventariseerd, geadresseerd en geëvalueerd. Wij adviseren om een risicobeheersingssysteem, inclusief schriftelijke (fraude)risicoanalyse, te implementeren. Wij benadrukken dat wij met onze aanbeveling vooral doelen op een praktische invulling en uitvoering, passend bij de grootte en de activiteiten van Zwijndrecht en passend binnen uw beschikbare capaciteit en middelen. Naar aanleiding van de managementletter was actualisering van de frauderisicoanalyse gepland voor januari 2023. Deze planning is niet gerealiseerd. Ons is medegedeeld dat dit nu voor het najaar van 2023 is gepland. Wij willen u dringend adviseren om prioriteit te geven aan de frauderisicoanalyse en te streven naar uitwerking in dit boekjaar.

Een specifiek aandachtspunt hierbij zijn nog de processen die zijn uitbesteed aan de servicegemeente Dordrecht. Hierbij is het van belang dat in overleg met de servicegemeente invulling wordt gegeven aan de frauderisicoanalyse.

Meer informatie hierover is te vinden in de [NBA-Brochure Verplichte rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring bij de jaarrekening; wat betekent dit voor u als klant.](#)

7.2.2. *Continuïteit*

Naast rapportering over frauderisico's is rapportering over continuïteitsrisico's vanaf 2022 verplicht in de controleverklaring. Gemeente Zwijndrecht heeft in de jaarstukken inzicht gegeven in de toekomstverwachting van de gemeente. Gemeenten kennen als overheidsorgaan feitelijk geen risico van discontinuïteit. Wel bestaat het risico dat gemeenten (tijdelijk) hun financiële zelfstandigheid verliezen en een zogenoemde artikel 12-status krijgen.

Gemeente Zwijndrecht heeft voor de jaren 2023-2025 een sluitende begroting gepresenteerd. Dit is met name te danken aan de positieve ontwikkeling van het gemeentefonds. Voor het begrotingsjaar 2026 is uw gemeente uitgegaan van een daling van de algemene uitkering. Het begrotingssaldo voor 2026 is hierdoor fors negatief. De provincie heeft regulier repressief toezicht op gemeente Zwijndrecht.

7.3. Onafhankelijkheid

Het waken voor onze onafhankelijkheid is primair onze eigen (vaktechnische) verantwoordelijkheid. Daarvoor treffen wij – overeenkomstig onze standaarden en interne kwaliteitsprocedures – diverse maatregelen. Op basis van de uitvoering van deze maatregelen kunnen wij bevestigen dat wij de controleopdracht voor de jaarstukken van Zwijndrecht op onafhankelijke wijze hebben kunnen uitvoeren en afronden.

Aanvullend daarop rapporteren wij u jaarlijks – voor uw beoordeling van onze onafhankelijkheid – de werkzaamheden die door ons zijn verricht naast het controleren van financiële verantwoordingen en het uitoefenen van onze natuurlijke adviesfunctie. Met betrekking tot het verslagjaar 2022 hebben wij geen werkzaamheden verricht naast onze controlewerkzaamheden en de direct daaruit voortvloeiende advisering en de controle van een subsidieverantwoording op verzoek van de gemeente.

Tot slot bevestigen wij dat geen sprake is van een langdurige betrokkenheid (zeven jaar of meer) van één van de teamleden bij de controleopdracht voor Zwijndrecht.

8. Slot

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag voldoende te hebben geïnformeerd over onze controlebevindingen en u van dienst te zijn geweest met de vermelde ontwikkelingen en aanbevelingen.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2022	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C75B	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

	schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2022			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar 2021 (exclusief BOB)_ totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar 2021 (exclusief BOB)_ totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3A	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 2	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

G4	Tozo 4	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 5	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4A	Tozo 2_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4A	Tozo 3_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4A	Tozo 4_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4A	Tozo 5_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021 gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G12A	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)_2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.